

obrestna posojila. Vse to je premalo, preneznatno za 3600 organiziranega učiteljstva in za 2- do trikratno tako število družinskih članov. Bolniško zavarovanje za učiteljstvo naše banovine je nujno potrebno. Izvesti se da le na ta način, če se prijavi za vstop obvezno vse učiteljstvo naše banovine, ki bi solidarno s svojimi rednimi mesečnimi prispevki kriilo vse potrebne izdatke za zdravniško oskrbo bolnih članov in njih družin. Odsek za gospodarske in socialne ustanove nujno prosi, da vsa sreska društva že na jesenskih zborovanjih pretresajo načrt tovariša Slokana o bolniškem zavarovanju (priobčen v »Učit. tov.« štev. 44 od 21. jun. 1934.), se izrečejo za obvezno zavarovanje vseh članov in to pismeno sporoči sekciji JUU v Ljubljani. Stalni odsek, ki se s tem vprašanjem bavi, bo na podlagi izjav sreskih društev napravil podroben načrt za članske prispevke in ga objavil v »Učit. tovarisu«. Ta odsek bo iskal tudi zvezo z ministrom za socialno politiko.

8. Učiteljski gospodarski dan. Iz podanege poročila je razvidno, da ima naše učiteljstvo razmeroma mnogo gospodarskih in socialnih ustanov, ki se pa po večini ne razvijajo tako, kakor bi bilo to potrebno. Za glavni vzrok smatramo premajhno stanovsko zavezo o pomenu in važnosti teh ustanov, na drugi strani pa premajhno medsebojno povezanost teh ustanov. Zato predlagamo skupščini, da izvede po vseh sreskih učiteljskih društvih v januarju ali februarju učiteljski stanovsko gospodarski dan, da bo članstvo temeljito poučeno o njihovem pomenu in važnosti. Sekcijo pozivamo, da zopet oživi gospodarski svet, ki naj pripravi pot, da bodo postale vse naše gospodarske in socialne ustanove splošne in organizacijske pod skupnim vodstvom organizacije.

9. Odsek je odstopil predlog laškega društva glede vpliva brezposelnosti na mladino in predlog mariborskega učiteljskega društva o ustanovitvi fonda, iz katerega bi črpali upokojeni učitelji, dokler se jim ne nakaže pokojnina, odseku za resolucije.

SKLEPI ODSEKA ZA UČNE NAČRTE.

Reforma naše šole.

(Smernice za izdelavo učnih načrtov za osnovno in višjo narodno šolo.)

I.

1. Poleg temeljite znanstvene in metodične učiteljske izobrazbe, poleg izdatnega pospeševanja vseh stremiljenj učiteljstva po nadaljnji izobrazbi in poleg sodobne opreme šol z učili in učnimi pripomočki je učni načrt bistveno sestavni del in važen predpogoj za razvoj našega narodnega šolstva.

2. Kakor so šoli potrebni zakoni, tako se mora ves šolski pouk organizirati po določenih načelih in zato je treba učnih načrtov. Če je umestno, da šolski zakoni predpisujejo le to, kar je za zdrav razvoj šolstva potrebno, sme temu primeroma učni načrt predpisati samo to, kar je neobhodno potrebno. Zato mora biti le okvir v velikih obsevih in v čim bolj zgoščeni obliki fiksira učne smotre, učne naloge in splošna vzgojna in učna načela za posamezne šolske kategorije.

Učni načrt ne sme učitelja utesnjevati ali celo ovirati v samostojnem mišljenju, iskanju in udejstvovanju, ampak mora to celo od njega zahtevati in pri njem predpostavljati. Učni načrt mora zagotoviti svobodo kretanja učiteljske osebnosti v mejah zakona.

3. Današnja doba zahteva kategorično, da se pouk podredi vzgoji.

4. Težišče učnega načrta ne sme biti samo v snovi upoštevati je treba namreč tudi telesno in duševno zrelost otroka. Vzbuja

žive sile in dragocene zmožnosti, ki se najlažje razvijajo, krepijo in pospešujejo z delom, je več vredno nego samo kopičenje znanja. Šola mora vzbujaati v otroku veselje do dela ter urediti v njem produktivne sile. Nudi mora vsestransko možnost in mnogo prilike, da se notranje otroško življenje preliva v udejstvovanja, izražanje in oblikovanje, da se s tem oploja in obogati.

II.

Koliko je učiteljstvu dana možnost, poglobiti se v najnovejši projekt učnega načrta, je treba ugotoviti sledeče:

1. Novi učni načrt še ne zadošča v polni meri zahtevam sodobne pedagogike in didaktike in tudi ne zakonu o narodnih šolah. Vzgojna naloga ni v pravem razmerju do učnega smotra. Ideja delovne šole še ni v njem dovolj trdno zasidrana. Zahtevati se morajo čim tesnejši stiki med šolo in življenjem, da se s tem zadosti načelu življenjske bližine pri pouku.

Tako se učni načrt ne pomeni uresničenja pedagogskih nazorov, ki jih zastopa učiteljstvo dravske banovine. Treba je, da učni načrt upošteva vsa sodobna stremiljenja in upravičene zahteve moderne pedagogike in da poleg didaktičnih nalog jasno izraža tudi vzgojno nalogo narodne šole. Učiteljstvo tudi želi, da mu splošni del učnega načrta zagarantira potrebno svobodo za njega izvajanje v šolski praksi.

2. Ako pa se naj dobre ideje, ki naj jih vsebuje novi učni načrt, tudi popolnoma uresniči, so za to potrebne predpostavke, ki še danes manjkajo naši šoli.

Zahtevati se mora, da se reformira učiteljska izobrazba:

da se učinkovito pospešujejo vsa stremiljenja učiteljstva po nadaljnji izobrazbi;

da se učiteljstvu popolnoma osigura njegov materialni položaj;

da se zniža število učencev na največ 40 v razredu;

da se primerno izgradijo nižje organizirane šole;

da se ustanavljajo poizkusni razredi in poizkusne šole in da se uvede princip »odprtih vrat«;

da se povsod preskrbijo času primerni šolski prostori, telovadnice in igrišča;

da se šole primerno opremijo z učili in učnimi pripomočki;

da se posveti primerna pozornost zdravstveni in socialni zaščiti učencev.

III.

Pri končni stilizaciji novega učnega načrta naj bi se upoštevale naslednje splošne želje in zahteve učiteljstva:

1. V splošnem delu učitelju dana svoboda za njegovo delovanje se ne sme z nikakimi birokratičnimi ukrepi katerekoli vrste okrniti.

2. Enako svobodo bi moral učni načrt zagotoviti učitelju tudi v snovnem pogledu.

3. Vsako ozkoogrudno izvajanje učnega načrta se mora že glede na čisto pomanjkljive predpostavke smatrati kot nemogoče.

4. Snovni učni načrt naj vsebuje le v bistvu vse ono, kar bi bilo glede na krajevne razmere upoštevati in dalje izgraditi.

5. Event. protislovja med splošnim delom našega učnega načrta in med snovnim načrtom je treba odpraviti.

6. V snovnem načrtu ne sme biti izmera glede obravnave posameznih učnih predmetov preveč neenakomerna. Vsem predmetom naj se posveča potrebna pozornost.

7. Za posamezne učne predmete previzoko postavljene smotre je treba primerno izpremeniti.

8. Zahtevati se mora daleč segajoča prožnost in gibljivost urnika v nasprotju z njegovo dosedanjjo otrplo obliko.

stvovanja, da je tudi naše šolstvo hudo prizadeto po njej.

Predvsem nam manjka v vseh krajih in pri vseh vrstah šol zadostnih in primernih prostorov. To je prav tako v kmečkih občinah kakor v mestih, da sta večkrat po dva razreda v enem prostoru ali pa je v razredih, kjer je prostora in kjer bi smelo biti 30 do 40 učencev sedaj 60 do 70 in celo 90 učencev. Tudi na srednjih šolah v Mariboru in Ljubljani ni boljše, vse so prenapolnjene. Poleg tega so tudi stavbe po večini starejše ter po svoji notranji ureditvi prostorov, razsvetljavi, zdravstvenih napravah, zračanju in drugih ozirih ne ustrezajo današnjim vzgojnim, učnim in higienskim zahtevam.

Pred vojno so gradili šole za tedanje prilike ali še teh malo. Meščanskim šol skoraj nismo imeli, zato so te danes najbolj zastavljene in se morajo stiskati po večini z osnovnimi v istih prostorih, ker jih še mnogo nima lastnih stavb.

Srednje šole v Ljubljani in Mariboru so prenapolnjene, ker šole s 1200 do 1300 učenci ne morejo izvršiti pravega vzgojnega dela, ker je radi prevelikega števila učencev, razredov in profesorjev pretirgan stik med učenci in profesorji, med profesorji samimi ter med profesorji in direktorjem, ki naj bi duhovno vodil ves zavod. To niso več šole, ki bi duhovno vodile mladino in bi profesorji, kot osebnosti vplivali nanjo, ker ne pridejo v ožji stik z njo, temveč šolske tovarne, kjer se izdeluje blago na debelo.

Pri tem seveda ne more biti pravih učnih, še manj pa vzgojnih uspehov. Ne sme nas varati samo boljši učni uspeh, ki ga kažejo letni izkazi večjih zavodov v primeri z manjšimi, ker to še ne kaže vzgojnih uspehov.

Na zavodih z velikim številom učencev v razredih ima važno ulogo slučaj, ker učenci pridejo ocenjevanju samo dvakrat ali trikrat na vrsto v semestru.

9. Priložnostni pouk je treba bolj poudariti, da pouk lahko zadošča načelu življenjske bližine.

10. V interesu pouka prevzame učiteljstvo odgovornost za učne izprehode in telovadne izlete, ki jih predvideva učni načrt. Zahteva pa tudi, da se mu pri njih izvajanju zagotovi potrebna zakonita zaščita. Predpostavka pa je tudi tukaj, da se primerno zniža število učencev.

11. Pri končni redakciji učnih načrtov naj se upoštevajo rezultati dvoletne preizkušnje za posamezne predmete in se njih besedilo temu primerno prilagaja.

IV.

Velika večina našega naroda gre skozi niže organizirano šolo. Če samo iz tega dejstva sledi njen velik pomen. Ta šola je čisto edina pot, ki našega človeka približa sodobni kulturi. Ali prav niže organizirani šoli nedostaja večina predpogojev za njen razvoj v duhu novodobnih pedagoških zahtev. Iz tega razloga se mora zahtevati, da se tej šoli dajo v višini meri potrebna sredstva na razpolago.

Izmera učne snovi za niže organizirano šolo ne sme biti previsoka. Pogrešno bi bilo, ako bi se učna snov za višje organizirane šole kratkomalo prenesla na niže organizirane šole, za te vrste šol je treba temveč posebnih učnih načrtov.

Preobilica učne snovi ne dopušča prave poglobitve in ne daje prostora za tako potrebne formalne vaje, kar pa je bistveno, da si učenci pridobijo tudi neko mero pozitivnega ali eksaktnega znanja.

O šolskih oddajah v letošnjem letu

Na Vidov dan, 28. junija je zaključil naš šolski radio tretje leto svojih rednih oddaj.

Pri tej priliki podam kratko poročilo o letošnjem delovanju in navedem nekaj smernic za bodoče leto.

Letos smo imeli v šolskem radiu 69 prireditev, lansko leto 71 in predlanskim 61. Porazdeljene so bile letošnje oddaje takole: akademij in proslav je bilo 9, literarnih oddaj 13, od teh 11 slovenskih in 2 hrvaški, zemljepisnih in potopisnih 17, zgodovinskih 2, pokrajinske oddaje je bila 1, priredopskih je bilo 6, tehničnih 4, vzgojnih 9, higienskih 4, sportni oddaji sta bili 2, dalje smo slišali 1 glasbeno predavanje in 1 nastop lutkarjev.

Iz tega pregleda sledi, da je naš odbor upošteval vse panoge in predmete, ki so primerni za oddajanje po radiu. Pregled pa tudi kaže, da je bilo premalo oddaj za učence in učenke prvih dveh razredov narodnih šol, četudi je dvorazrednih šol največ v naši banovini. Tem otrokom so bile namenjene pravljice in pripovedke, ki smo jih oddajali trikrat ter igra z lutkami, ki smo jo na novo uvedli.

Tudi glasbenih predavanj in petja je bilo očitno premalo.

Na novo je bila uvedena tudi pokrajinska oddaja, ki jo je preskrbela mladina osnovne šole iz Trebnjega. V besedi, pesmi in igranju na harmoniko so otroci v domačem narečju podali zaokroženo sliko Trebnjega in njegove okolice.

Vem, da je naše učiteljstvo proti koncu šolskega leta zelo obremenjeno in ni moglo pripravljati svojih učencev za pokrajinske oddaje, zato gre gosp. učitelju Marjanu Tratarju in učiteljici gospe Vidi Dereanijevi, ki sta vodila prvo našo pokrajinsko oddajo, tem večja zahvala.

Na novo smo uvedli tudi predavanja o naših manjšinah izven državnih mej, o pri-

Zato je potrebno, da se učna snov primerno izbere in omeji. V svrhu lažjega individualiziranja mora biti dopustno, da se pouk na teh stopnjah lahko tako uredi, da se učenici porazdele oziroma združijo razen po starosti tudi po enakem zanimanju in enakih sposobnostih v skupine.

Dalje mora biti dana možnost, da se posamezni do sedaj premalo gibljivi oddelki lahko združijo, kadarkoli se to zdi učitelju potrebno.

Priporočljivo bi bilo, da se vrši pouk elementarnih učencev v nerazdeljeni enorazrednici v prvih treh mesecih poldnevno.

Da bo pouk v oddelkih v splošnem bolj plodovit, so potrebne primerne delovne knjige za stvarni pouk, kakor tudi zemljevidi in drugi učni pripomočki.

V enorazrednici ne sme biti število učencev večje nego 30.

Načelno se mora zahtevati, da se vse narodne šole organizirajo tako, da se bodo učenci 1. šolskega leta vedno lahko poučevali neposredno.

V.

Naše zastopnike v Glavnem prosvetnem svetu, ki uživajo popolno zaupanje vsega organiziranega učiteljstva v dravski banovini, naprošamo, da na primeren način tolmačijo te naše želje, da se primerno zavzemajo za naše upravičene zahteve in da skušajo doseči, da se te zahteve, ako ne v polnem obsegu, vsaj po možnosti uveljavijo. Obenem se jim zahvaljujemo za njih vneto dosedanje sodelovanje pri pretresanju projekta novih učnih načrtov, ki je ne samo zelo naporno, ampak tudi zelo odgovorno delo.

morskih, koroških in ameriških Slovincih, ki so del našega telesa in se jih moramo večkrat spominjati. Tem laže bodo prenašali svojo usodo, če bodo prepričani, da jih nismo pozabili.

Da smo poživili naše oddaje, jih pričenjamo in končujemo sedaj vedno z glasbeno točko ali domačim petjem; oddaje same pa smo skrajšali na največ 30 minut, da se otroci s poslušanjem ne utrudijo. Vsako redno oddajo zaključujejo zanimive vesti iz domačih in tujih krajev.

Posrečilo se nam je, da smo tudi v tekočem letu razširili krog naših prvovrstnih predavateljev. Upamo, da nam bodo vsi ostali zvesti tudi v prihodnjem šolskem letu.

V naši banovini ima sedaj 83 šol lastne radijske aparate, 183 šol uporablja zasebne aparate in 226 šolam daje učiteljstvo svoje aparate na razpolago.

Po tej statistiki, ki jo je sestavil prosvetni oddelek kr. banske uprave, posluša oddaje šolskega radija le ena tretjina vseh šol v naši banovini, ostali dve tretjini pa nimata za sedaj nobene koristi od naših oddaj. Vendar pa je radio po naših šolah že tako razširjen, da naš šolski radio ne sme prenehati s svojim delovanjem.

Toliko o letošnjih oddajah!

Za bodoče šol. leto navajam nekaj smernic. Število oddaj za naše najmlajše poslušavce bo treba na vsak način povečati. Večkrat bomo oddajali pripovedke in pravljice, ki jih tudi odrasli radi poslušajo. Le spomnimo se, kako zadovoljno so poslušali naši ljudje nepozabnega Milčinskega v prvih letih, ko se je oglašala naša kukavica. Kakor sem čul iz pogovorov, je bila lutkovna igra »Martin Krpan« našim malčkom zelo všeč in so prosili, da se igra ponovi. V prihodnjem šolskem letu nameravamo oddajati več lutkovnih iger, saj imamo dovolj prvovrstnih

IV.

Ovaduštvo je duševna bolezen. Duše se včasih dajo zdraviti. To je delo vzgoje. Grešimo, če mislimo, da je le izobrazba glavni činitelj življenja. Ne, izobrazba je končno le pripomoček vzgoji. Ker je ovaduštvo pojav, ki ga lahko opazujemo pri človeku že v najranj mladosti, nam je že tam, pri korenini, zasadiiti sekiro. Drugače se razpase. Živimo v izrednih časih neposrednih povojnih let, ki so hudo prikladna najrazličnejšim abnormalnostim poedinih bolnih tipov. Poglejmo okrog sebe! Razni Maliji se kar množe! Da se množe tudi ovaduhi, ni treba posebej omenjati. Kakor srditi brencelji obletavajo človeka, da ga čim prej zakopljejo. Je to sicer posledica vojne, neka živčna razrvanost, ki je nekaterike še posebno udarila. Tej živčni razrvanosti je treba napovedati vojno!

Mislím, da me razumete. V podeželju kar kipi. Na deželi je brez števila mogotcev, ki si domišljajo, da morajo vladati. V svoj voz vprezajo učiteljstvo. Zdi se, da smo stan, ki ni od države postavljen za to, da s svojimi skromnimi močmi pomaga državi graditi nove temelje našega državnega življenja, kakor ga je Nj. Vel. kralj Aleksander I. v neštetihi primerih nakazal naš učiteljstvu. Kje je krivda? Morebiti v naši premali zavednosti, ali v naši inteligenčni nemoči ali kjer že bodi. To na vse zadnje ne spada v ta referat. Dejstvo pa je, da ovaduštvo pri nas na podeželju še posebno cvete in ovira razvoj pozitivnega šolskega in izvenšolskega udejstvovanja učiteljstva. Ruši mir, ki je dandanes pionirjem nove Jugoslavije, kakršno je zamislil naš najvišji učitelj in narodni vladar, tako nujno potreben.

Spoznavši ovaduštvo le z negativne plati, vidimo, da je važen problem vzgoje, ki ga ni zanemarjati. Resnica je, in ostane resnica: ovaduhi ne more biti dober državljani! Naša naloga pa je, vzgojiti dobrega človeka in s tem dobrega državljana.

O našem šolstvu

Zveza društev »Sola in dom« čuti potrebo, da poda nekaj načelnih misli o našem šolstvu ob koncu šolskega leta.

Počitnice imamo. Dijaki so se razkropili širom domovine in starši se oddahnejo, ako so otroci šolsko leto srečno dovršili. Ako otrok ni izdelal razreda, malo pozabavljajo na učitelje ali profesorje in se tolažijo, da bo morda prihodnje leto boljše. Učitelji in profesorji hvalijo ali pa tožijo, da so dijaki slabi in da se ne zanimajo za šolo. Najbrž je že od nekdaj tako, da starši in učenci iščejo krivde za neuspehe na učitelju, učitelji, oziroma profesorji pa na učencih. Vsak bo imel nekaj prav in zato bo najbrž resnica nekje v sredi; toda pri delu v šoli sodelujejo tudi drugi važni činitelji, ki so včasih močnejši kot učitelji in učenci, ki lahko tudi najboljšemu učitelju in skrbnim učencem skoro onemogočijo napredek pri pouku.

Učenci so nam po svojih zmožnostih in nagnjenjih nekaj danega, s čimer moramo računati in kar naj šola šele oblikuje. Tudi učitelji in profesorji so po svojem značaju in sposobnostih že dovršene osebnosti tako, da se skoro ne dajo v osnovi izpremeniti.

Vsako leto objavijo dnevni listi tabele o številu razredov in učencev ter ocene v vedenju in napredku. Ni naš namen podati tukaj števila učencev, učiteljev in šol, tudi ne številčnega razmerja učencev, ki so izdelali razrede odlično, prav dobro, dobro, ki imajo popravni izpit ali ki so celo padli.

Iz poročil, ki jih imamo o delu v šoli med letom in ob sklepu leta bi lahko ugotovili nekatere vnanje in notranje vzroke neuspehov v naših šolah.

II.

Sedanja gospodarska kriza se je tako globoko zajedla v vse področje našega udej-

lutkovnih odrov, ki jih s tem prosim, da naj pripravijo primerne igrice za šolski radio.

Priporočam učitelstvu, naj se odloči za pokrajinske oddaje, ki jih naj bo v prihodnjem šolskem letu prav veliko, čim več tem bolje. V teh oddajah bomo spoznali bližnje in daljne kraje svoje lepe domovine in širili svoje obzorje. Za kraji ožje domovine pa mora priti na vrsto tudi opis ostalih pokrajin naše obširne, lepe in bogate države. S pokrajinskimi oddajami bomo gojili nacionalni čut in dvignili drž. samozavest. Ponavljamo, da so pokrajinske oddaje mogoče iz vsakega kraja, ki je priključen na telefonsko omrežje.

V jeseni nameravamo uvesti sistematično glasbeno predavanja in si želimo prav obilo petja. V začetku junija so nastopili v Ljubljani naši mladinski zbori in pokazali svojo ubranost in izurjenost. Poznali smo le »Trboveljske slavčke«, zato nas je nastop 19 izsolanih mladinskih zborov kar presenetil; kaj takega nismo pričakovali. In kdo je v teh zborih? Sami naši šolarji, sami učenci naših šol! Ali je torej opravičljivo, da pogrešamo v oddajah šolskega radia svojih lepih pesmi, svojega lepega petja? To se mora izpremeniti! Zato vabim mladinske zборе iz vse naše banovine, da nastopijo v šolskem radiu in nam zapojejo, kakor smo jih slišali zadnjič v Ljubljani. Naš odbor pričakuje, da bodo naši mladinski zbori v šolskem radiu tekmovali med seboj in vzbudili še več enakih zborov. Lepa pesem vpliva na srce in pospešuje srčno kulturo, zato jo moramo gojiti vedno in povsod.

Radijskega aparata ne potrebujejo samo šolski otroci, ampak tudi šoli odrasla mladina ter kmečki, delavski in meščanski ljudstvo. Predavanja po radiu so vzgojne, izobraževalne ali gospodarske vsebine in prinašajo vsakemu poslušavcu nekaj. V tedenskem programu naše oddaje postaja najdemo stalna predavanja, ki jih sestavlja naš odbor, kmetijski oddelek kr. banske uprave, zveza gospodinj, sokolstvo, zdravniki, higienski zavod in drugi.

Ali ni škoda, da ni v vsaki vasi vsaj en aparat, ki je dostopen vsem?

Splošne vesti

O JUGOSLOVANSKEM ČUSTVOVANJU IN VZGOJI V DUHU NARODNEGA IN DRŽAVNEGA EDINSTVA.

»Slovenski Narod« št. 164 z dne 23. julija 1934. prinaša pod naslovom »Nov šolski upravitelj na Viču« med drugim sledeče:

»Kot domačin je najprej toplo pozdravil novega šol. upravitelja Levstika, ter vse odlične predstavnike, predsednik krajevne organizacije JNS Jože Mesec, ki je izrazil veselje, da je dobila viška šola po 15. letih naprednega in jugoslovanske čutečega upravitelja, ki bo vzgajal mladino v duhu narodnega in državnega edinstva.« »Jutro« št. 167 od 24. julija 1934. pa poroča pod naslovom »Pozdravni večer novemu šol. upravitelju na Viču« sledeče: »V nadaljnjem govoru je gosp. Mesec izrazil veselje, da je viška šola dobila jugoslovanske čutečega upravitelja.« Na to stavljam naslednja vprašanja:

1. Ali je gosp. Mesecu in vsej družbi, učiteljev in neučiteljev, ki je bila navzoča na pooblaščenem večeru znano, da je bil bivši viški upravitelj gosp. Ivan Štrukelj vedno odlično ocenjen in, da mu niti eden sreski oziroma banski šolski nadzornik pri nadzorovanju in ministrski odposlanec ni rekel, da je premočno jugoslovansko čuteč in da bi se na viški šoli ne vzgajala mladina v duhu narodnega in državnega edinstva?

2. Ali jim je znano, da je padel sin gosp. Ivana Štruklja kot jugoslovanski dobrovoljec na koroški fronti in da je gospod Ivan Štrukelj odlikovan z redom Sv. Save?

3. Ista je, da je novi šolski upravitelj viške šole gosp. Levstik, dosedaj sreski nadzornik v Krškem, znan nacionalni, prosvetni in sokolski delavec in so opravičene vse zahteve, ki so se mu naštevale ta večer in v listih. Naj bi se bile tudi naštevale vrline prvotno upoštevale.

Iz gornjih razlogov ne moremo odobravati v uvodu citiranih izjav. Ponovno poudarjamo, da nacionalizem brez zdrave etične osnove ni zdrav. Dejanja, ki niso osnovana na socialnih in pravnih temeljih ter se s stališča morale ne dajo zagovarjati, niso nacionalna. V tem pravcu bomo branili vsakogar in ob vsaki priliki, ki je v svojem delu konstruktiven in pošten!

— Volitve na IV. banovinski skupščini. V seznam izvoljenih članov upravnega odbora JUU, sekcije za dravsko banovino, ki je bil objavljen v zadnji številki »Učit. tovariša«, je pomotoma izpadlo, da je bil izvoljen v upravni odbor sekcije tudi tovariš Bučar Alojzij.

ROČNI KATALOG ZA ŠOL. LETO 1934./35. izide v prvi polovici avgusta t. l. prenovljen z vsemi zakonskimi odredbami, navodili itd., ki jih rabi učitelj pri vsaki izpremembi v službenem razmerju. — Naročila sprejemata Učiteljski knjigarni v Ljubljani in Mariboru.

— Delegati za Beograd naj se ne vežejo na razne strani ob priliki skupščine, temveč naj bodo pripravljeni na par posvetovanj, da bodo informirani o vsem. Isto velja tudi za člane upravnega odbora, da se domeni o nekaterih aktualnih zadevah. — Iz vodstva sekcije JUU.

— Naslavljajte vse dopise vedno na sekcijo JUU in ne na poedine funkcionarje osebno (tudi na predsednika ne), ker s tem samo zavlačujete odgovor, ker je treba osebna pisma pošiljati za naslovljencem. Priložite

Šoli, kjer se ljudje najlažje zbirajo, je izrečno prepovedano, da bi si na novo nabavila radijski aparat. Ni ji pa prepovedano, da prevzame in hrani aparat, ki ga ji kupijo vašačani, društva ali kdorkoli.

V imenu našega odbora prosim vzgojno in izobraževalna društva, ki delujejo na deželi, kakor sokolska društva, Zvezo kmečkih fantov in deklet, Klub prijateljev vaše kulture itd., da preskrbe domači šoli radijski aparat v skupno uporabo. Če sama kmetijska predavanja zasluži, da jih ljudstvo posluša in se ravna po njih. Le povejte to občinskemu odboru in gotovo bo tudi občina prispevala za skupni radijski aparat. Samo vzajemna samopomoč more pomagati naši vasi, da se bo dvignila gospodarsko, kulturno in socialno.

Pri nas smo v radiofoniji zelo zaostali; nimamo močnih oddajnih postaj in naročnikov štejemo v vsej državi komaj 60.000. V Ameriki pa so imeli 1. maja že 29 oddajnih postaj za gledanje v daljavo in nad 10.000 televizijskih prejemnih aparatov. V Ameriki opere ne slišijo samo kakor pri nas, ampak jo tudi vidijo. Tudi Angleška in Japonska že gledata v daljavo, Nemčija pa se pripravlja, da bo prišla do panog radiofonije v jeseni.

Zganimo se in nadomestimo, kar smo zamudili! Vsaka šola na kmetih naj dobi v kratkem svoj radijski aparat! Naš odbor bo svoje delovanje prav rad razširil in spopolnil.

Med našim odborom in šolo je stik premožen. Otroci se glede ponovitve »Martina Krpana« niso obrnili na naš odbor, ampak so pisali naši oddajni postaji. Prosim učitelstvo, naj se glede šolskega radia rado in neprestano obrača na naš odbor, ki brez sodelovanja vsega učitelstva ne more napredovati.

Šolski radio podpirata kr. banska uprava in naša oddajna postaja. V imenu našega odbora se obema zahvaljujem za znatno podporo in ju obenem prosim za nadaljnjo naklonjenost.

Zahvaljujem se tudi vsem sodelujočim in jih pozivam, da se oddolžimo svojima podpornicema z dobro državljsko vzgojo naših šolarjev in propagando radia med našim ljudstvom. Profesor Leopold André

Učiteljski pravnik

—Š PLACILNE SEZNAME za vsak prihodnji mesec pošljite gotovo do 5. v mesecu neglede na to, ali je bila za tekoči mesec izplačana plača — ali ne, ker se sicer zavleče nakazilo za prihodnji mesec. U v a ž u j t e t o!

Naša gospodarska organizacija

—1 Članom Učit. samopomoči. V mesecu juliju t. l. je umrlo 5 članov: Zajec Josip, Trebnje; Zemljč Marija, Celje; Marn Magdalena, Ljubljana; Debeljak Alojzija, Tržič in Vouk Milka, Raka (326. do 330. smrtni slučaj). Vse posmrtnine znašajo Din 63.055.—. Članski prispevek znaša za enega člana s poštnino Din 26.—, za zakonske pare Din 51.—. Ker smo izplačali na posmrtninah visok znesek in nam dolgujejo zamudniki na zaostankih lep znesek, vljudo prosimo, da nam članski prispevek nakažete takoj po prejemu mesečnih prejemkov. Uprava s strahom gleda v bodočnost, ker je razdelila zadnji razpoložljivi denar. Vsi zamudniki so prejeli obračune; poravnajte jih! Podporni sklad je izčrpan. Do danes smo prejeli nad 50 prošenj, vpoštevati jih bo mogoče največ 10 do 15. Ne vlagajte prošenj, počakajte, da se zopet kaj nabere. Priglašajte nove člane, da se bo sklad večal.

Učiteljska tiskarna

— »Učiteljska tiskarna« je naša najvažnejša gospodarska ustanova, ki je dala skupnosti že največ gmočnih in moralnih koristi, zato jo moramo vsestransko podpirati. »Učit. tovariš« bo imel stalno rubriko o Učiteljski tiskarni. Vsebovala bo posebna opozorila o poslovanju tiskarne in knjigarne.

—t Deleži. Vsak učitelj(ica) naj prijavi vsaj en delež po Din 250.—, plača lahko tudi v mesečnih obrokih. Premožnejši naj podpisujejo več deležev. Deleže tiskarna obrestuje in nakazuje obresti vsako leto potom čekovnega urada.

—t Naročila. Šol. upravitelje opozarjamo, naj takoj naroče vse potrebščine za novo šolsko leto 1934./35., da bodo ob začetku šolskega leta imeli vse tiskovine na razpolago. Vsa naročila naj izvrše skupno in neposredno. Večkratno naročanje med letom, dela nepotrebne poštno troške. Večje pošiljke so cenejše po železnici.

—t Stari dolgovi. Ali ste že poravnali vse račune Učit. tiskarne? Če ne, storite to nemudoma, sicer vam neizogibno zamudne obresti zmanjšajo kredit za naročila.

—t Blagajniški dnevnik s proračunsko razvidnico je nova tiskovina, ki jo je pravkar založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Krajevni šolski odbori bodo sproti že med letom vpisavali izdatke in dohodke v pripadajočo pozicijo proračunske razvidnice in jim odpade to delo ob zaključku obračunskega leta. Tedaj bodo predložili samo prepis te tiskovine obračunu; v dosedanjno tiskovino »Obračun« pa bodo enostavno prenesli končne izdatke in dohodke že razvrščene po posameznih pozicijah. Blagajniki, oziroma poslovođe se bodo z uporabo te nove tiskovine vsak čas lahko prepričali do kolike mere so izrabljene posamezne postavke proračuna. — Dobro bo služila ta tiskovina krajevnim šolskim odborom tudi pri sestavi šolskih proračunov, ker bodo na podlagi izdatkov in dohodkov ter še neizrabljenih proračunskih postavk in neplačanih računov pravilneje ugotovili, približni primanjkljaj, oziroma prebitke, kar je upoštevati na prvem mestu izdatkov, oziroma dohodkov »Proračuna«. — Končno tudi ne bo treba obračunskih prilog razvrščati ob zaključku obračunskega leta po partijah in pozicijah, ampak se bodo predložile te priloge po zapovrstnem redu kakor se sproti vpisujejo v »Blagajniški dnevnik s proračunsko razvidnico«.

Mnogim poslovođjem in blagajnikom krajevnih šolskih odborov bo še prav posebno prišla ta nova predpisana tiskovina, ker so že dosedaj za svojo uporabo in pregled vodili približno tako proračunsko razvidnico, ki je sedaj združena z blagajniškim dnevnikom.

Mladinska mafica

HRVATI O »KRESNICAH«.

Kar je izšlo do zdaj ocen pri nas o »Kresnicah«, so bile vse ugodne, vendar so jih skoro vsi naši kritiki omenili tako mimogrede, ne da bi polagali na knjigo bogve kake pozornosti. Hrvati so sprejeli »Kresnice« drugače.

Oceno so prinesle »Novosti« od 18. julija z naslovom čez 3 kolone. Ocena obsega skoro celo stran lista.

Naj citiramo nekaj mest iz ocene:

V Ljubljani je izšla te dni knjiga, ki znači dogodek v naši mladinski literaturi. To knjigo so napisali sami otroci, in sicer oni

najmlajši iz osnovne šole, ki so knjigo tudi sami ilustrirali. Knjigo pod naslovom »Kresnice« je izdala Mladinska matica poleg treh drugih knjig za deco. Vse te 4 knjige, skromne po obsegu, niso prav v ničemer podobne, ne po vsebini ne po opremljenosti, oni mladinski literaturi, ki smo je vajeni gledati v izložbah naših knjigarn in v rokah naše mladine. Nove po obliki in vsebini so vredne, da jih omenimo, posebno še »Kresnice«, ki so med vsemi najbolj zanimive.

Na 96 straneh te knjige, je sodelovalo sedemdeset otrok. Od daljših avtobiografskih odlomkov in potopisov pa do krajših, v nekaj stavkih nametanih skic, je vsa knjiga zanimiva tako iz pedagoškega kakor tudi s sociološkega in literarnega stališča. Polna iskrenosti in neposrednosti, in kar je najbolj čudno, polna stvarnosti in plastičnosti, brez fraz in obrabljenih rekvizitov mladinske literature, kaže pot in način vsem onim, ki pišejo za mladino. V tej knjigi pišejo otroci najenostavnejše stvari. V njej je dokaj gradiva za studije psihologa in pedagoga, v teh črticah in skicah je mnogo dragocenega materiala za onega, ki hoče vedeti, kaj današnje otroke zanima in o čem najraje pišejo in čitajo. Tu se razodeva pravi otroški slog in forma.

Pri drugih narodih so že davno izhajale take knjige. Pod vplivom novih psiholoških teorij, a največ pod vplivom Adlerjeve individualne psihologije in sodobnih pedagoških uspehov teh teorij (delavne šole, metode kolektivnega poučevanja, metode Montesori itd.) so začeli Nemci iz Nemčije in Avstrije izdajati otroške stvari. Ali medtem ko Nemci objavljajo take izdelke otrok bolj kot psihološke studije zaradi proučevanja (Büchler in Letzter na Dunaju in Franz-Hellersberg v Berlinu), so dali Francozi tem mladinskim delom bolj literaren ton. Tako je učitelj Freinet v St. Paul de Venca osnoval revijo »La gerbe«, ki jo urejujejo in pišejo otroci sami. Ta pokret znan pod imenom »L'imprimerie à l'école« je postal na Francoskem tako znan in važen, da so bile maja meseca lanskega leta celo v francoskem parlamentu same živahne debate o tej šoli in reviji. A v dokaz, da so ti otroški izdelki res uspešni, naj nam služi to, da francoski listi često prinašajo ponatiske iz te dečje revije.

Če primerjamo nekatere stvari iz »Kresnic« z onimi iz revije »La gerbe«, opazimo izredno podobnost v načinu izražanja naše mladine s francosko. Opis utapljanja mačke, ki ga je objavil v tej francoski reviji enajstletni Marcel Agneaux in sestavek »Kamen na srcu«, katerega je napisal v »Kresnicah« njegov sovrstnik iz Štajerske Janez Karo, iz gleda kot bi potekala izpod istega peresa. Človek bi rekel, da je to odlomek iz Cankarjevega »Mojega življenja« ali iz »Davida Copperfielda« od Dickensa. Isti slog, isti kratak in koncizen način izražanja, isti način postavljanja dialoga in ista logična in čvrsta kompozicija. Tudi če primerjamo ilustracije v »Kresnicah« z onimi v francoski reviji, se pokaže ista sličnost. Le, da imamo v »Kresnicah« nekaj ilustracij, ki so res nadpovprečne. Slike Marjana Ozvalda so bile razstavljene že v Ljubljani in v Pragi. Kmetijski otrok Tomaž Kvas je pa rojen portretist. Prvi ima smisel za dinamiko, drugi pa bolj za statične stvari.

Cela ta knjiga pomeni pravi dogodek v naši mladinski pa tudi v naši pedagoški literaturi. Res je, da imajo naši dnevniki otroški kotiček, kjer priobčujejo otroci svoje stvari, a to se ne more meriti s to knjigo, ker jim ne gre za isti cilj in tudi se izdelki ne izbirajo z istim merilom. Tudi v Beogradu se je ustanovil mladinski list, kjer bi sodelovali otroci, a poizkus ni uspel, ker niso imeli njega temeljni nič skupnega ne s pedagogiko ne z mladinsko literaturo. Poizkus »Kresnic« pa je bil deležen popolnega uspeha.

Na koncu prinaša Tone Peruško, ki je napisal to oceno, še dva prevoda iz »Kresnic« in 3 ilustracije. Prevodena sta snisa »Kamen na srcu« in »Prijatelj Janez«. Od slik pa so prinesle »Novosti« Škofjo Loko (Trojar), Avtoportret (Kvas) in Ekspresni vlak (Ozvald).

NAŠ ŠOLSKO-MLADINSKI TISK.

Pod tem naslovom priobčuje zadnja številka »Književnosti« daljši članek, kjer se v uvodu obregne ob anketo za mladinski tisk in ob način, kako se je ta anketa vodila. V nadaljnjem se zavzema članek za reformo našega mladinskega tiska. Po njegovem mnenju je glas po taki reformi samo sekundni interval v skali, ki kriči po spremembi celokupnega našega šolskega in izvenšolskega kulturnovzgojnega in učnega življenja in je ta le zgodovinsko utemeljena posledica socialno-ekonomske pogojenosti, v kateri se nahaja današnja družbena razvojna stopnja.

Vzporedno s klicem po preureditvi in preusmeritvi šolskega življenja se je nujno pojavil klic po preusmeritvi mladinskega tiska. Od rešitve prvega zavisa rešitev drugega vprašanja.

V nadaljnjem kritizira članek okostenelost in nemožnost šolskih čitank in mladinskih listov: »Zvončka« in »Vrtca«. O »Našem rodu« pravi: V tej suhoparno zmoralizirani mladinski literaturi se je pred petimi leti pojavila v naših šolah mladinska revija »Naš rod«, ki pomeni brez dvoma korak naprej, zakaj »Naš rod« je v primeri z »Zvončki« in »Vrtci« prinesel med šolsko mladino osvežujoči dih, kljub temu, da je list ostal po svoji formalni in materialni plati, po svoji urejenosti in vsebini preveč enostransko urejen, ker v pretežni večini gleda le na estetsko formalno vzgojno plat in kljub temu, da je po svojem načinu gledanja na življenjsko in družbeno dogajanje idealistično usmerjen, ter tako po svoji metodi nesodoben in ne odgo-

Osebnne zadeve

—i Upokojeni so: Bregant-Ožko Ana, učiteljica iz Ruš; Furlan-Crnagor Ana iz Sostrega; Mavrič-Ciuha Ana iz Gor. Radgone in Jovanović Milica iz Topolšice (Niša).